

ORIGINAL ARTICLE

Received:2022/11/28

Accepted:2023/3/5

The level of corona anxiety in mothers with children suffering from cancer and other diseases referring to Shahid Sadoughi Hospital in Yazd during the covid 19 pandemic

Zahra Pourmovahed(Ph.D.)¹, Mahya Azimi(MS.c.)², Amir Mohammad Sadeghian(Ph.D.)³, Behzad Roozbeh(Ph.D.)⁴, Nahid Ardian(Ph.D.)⁵

1.Assistant Professor, Department of Nursing Education, Research Center for Nursing and Midwifery Care, School of Nursing and Midwifery, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

2.Department of Nursing, Research Center for Nursing and Midwifery Care, School of Nursing and Midwifery, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

3.General medicine, Faculty of medicine/shahid sadoughi university of medical sciences, Yazd, Iran

4.Post Graduate Student, Department of Endodontics, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Yazd, Iran

5.Assistant Professor, Social Determinants of Health Research Center, Department of Health Education and Promotion, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Email:n_ardian1382@hotmail.com Tel: +98 9132506563

Abstract

Introduction: This study was conducted to compare Covid-19 anxiety in mothers with cancer children and mothers with children who have other diseases during the Covid-19 pandemic.

Methods: This was a descriptive-analytical and cross-sectional study conducted on 250 mothers with cancer children and mothers with children who have other diseases. They visited the clinic and oncology department of Shahid Sadoughi Hospital in Yazd in 1400.

Convenience sampling method was used. Data collection tools were demographic information and Covid-19 anxiety questionnaires. Data were analyzed with a confidence level of 95%.

Results: The mean anxiety score of mothers of children with cancer was $36/36 \pm 11/16$. The mean anxiety score of mothers of children with other diseases was lower ($34/65 \pm 10/82$), based on the t-test statistical test, but no significant difference was statistically observed between them.

Conclusion: Findings showed that, in general, the average anxiety of mothers in both groups was high (more than 30 out of 54), but there was no significant difference between them regarding the anxiety score.

More studies should be done in different situations and times to more precisely determine the factors affecting the intensity of anxiety of mothers with cancer children .

Keywords: COVID-19, Anxiety, Mothers, Child, Cancer, Pandemics

Conflict of interest: The authors declared no conflict of interest.

This Paper Should be Cited as:

Author: Zahra Pourmovahed, Mahya Azimi, Amir Mohammad Sadeghian, Behzad Roozbeh, Nahid Ardian. The level of corona anxiety in mothers with children suffering from cancer and other diseasesTolooebehdasht Journal. 2023;22(1).93-103[Persian]

میزان اضطراب کرونا در مادران دارای کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری های

مراجعه کننده به بیمارستان شهید صدوقی یزد در زمان پاندمی کووید ۱۹

نویسندگان: زهرا پور موحد^۱، مهیا عظیمی^۲، امیر محمد صادقیان^۳، بهزاد روزبه^۴، ناهید اردیان^۵

۱. استادیار گروه آموزش پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد،

یزد، ایران

۲. پرستار گروه پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد،

ایران

۳. پزشک عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران

۴. دستیار تخصصی، گروه اندودانتیکس، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران

۵. نویسنده مسئول: استادیار مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد،

Email: n_ardian1382@hotmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۳۲۵۰۶۵۶۳

ایران

چکیده

مقدمه: این مطالعه با هدف تعیین مقایسه اضطراب کرونا در مادران دارای کودکان مبتلا به سرطان و مادران با کودکان مبتلا به سایر بیماری ها در پاندمی کووید ۱۹ انجام شد.

روش بررسی: مطالعه ی حاضر توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی بوده که بر روی ۲۵۰ نفر از مادران کودکان مبتلا به سرطان و مادران با کودکان مبتلا به سایر بیماری های مراجعه کننده به درمانگاه و بخش انکولوژی بیمارستان شهید صدوقی یزد در سال ۱۴۰۰ انجام شد. نمونه گیری به صورت در دسترس بود. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامه اضطراب کرونا بود. داده ها با سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها: میانگین نمره اضطراب مادران کودکان مبتلا به سرطان $11/16 \pm 36/36$ و میانگین نمره اضطراب مادران کودکان مبتلا به سایر بیماری ها بر اساس آزمون آماری تی تست کمتر $10/82 \pm 34/65$ بود و اختلاف آماری معنی دار بین آنها مشاهده نگردید.

نتیجه گیری: یافته ها نشان داد که بطور کلی میانگین اضطراب مادران در هر دو گروه بالا (بیشتر از ۳۰ از ۵۴) بوده ولی اختلاف معناداری از نظر نمره اضطراب کرونا بین آنها وجود نداشت. مطالعات بیشتری در وضعیت ها و زمان های متفاوت باید انجام شود تا عوامل موثر بر شدت اضطراب مادران کودکان دارای بیماری سرطان دقیق تر مشخص گردد.

واژه های کلیدی: کووید-۱۹، اضطراب، مادران، کودک، سرطان، پاندمی

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال بیست و دوم

شماره یکم

فروردین و اردیبهشت

شماره مسلسل: ۹۷

تاریخ وصول: ۱۴۰۱/۹/۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۴

مقدمه

برخی از موارد مرگ بسیاری را به همراه داشت، و با توجه به پاندمی شدن آن، اغلب سبب عدم اطمینان و سردرگمی افراد نیز گردید.

ویروس covid-19 ابتدا در دسامبر ۲۰۱۹ در ووهان چین شناسایی شده و سپس در سراسر جهان گسترش یافت (۶،۷) و به عنوان یک اورژانس جهانی بهداشت شناخته شد (۳). بروز کرونا ویروس جدید در جمعیت کودکان کمتر از جمعیت بزرگسالان بوده است (۸). سیاست های بهداشتی علیرغم پیامد های مثبت (۹)، در مواردی پیامدهای منفی روان شناختی در سطح جامعه ایجاد می کند. در زمان همه گیری یک بیماری مانند کرونا ترس از بیماری و ترس از مرگ همراه با آشفتگی های فعالیت ها سبب شده است تا افراد سالم نیز با اضطراب بیماری درگیر شوند (۱۰). اضطراب کرونا را شاید بتوان به اضطراب ناشی از مبتلا شدن به ویروس که بیشتر به دلیل ناشناخته بودن و ایجاد ابهام شناختی درباره آن است نسبت داد (۵).

ویروس کرونا در ایران نیز به سرعت شیوع یافت (۱۱) و سلامت جسمی و روانی افراد را به خطر انداخت. در این میان خانواده های بیماران سرطانی که به صورت عادی هم رویدادهای پراسترس و وضعیت های پیوسته و دنباله داری از اضطراب را تجربه می کنند (۱) گرفتار وضعیت رنج آور مضاعفی شدند. در سبب شناسی اضطراب به علت های مختلف از دیدگاه نظریه های روان شناختی، زیست شناختی، رفتارشناختی، ژنتیک و مبانی اجتماعی فرهنگی اشاره شده است (۳).

این شکل از همه گیری، در واقع یک رویداد بزرگ اجتماعی است، که نه تنها در منطقه، که در سطح کشور و حتی دنیا مطرح می باشد (۱۳) اما با توجه به این که تاکنون کمتر به موضوع

براساس گزارش سازمان جهانی بهداشت (WHO) آمار ابتلا ۱۰ میلیون نفری کودکان مبتلا به سرطان در سال ۲۰۰۰ به ۱۵ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ رسیده که ۶۰ درصد این آمار مربوط به کشورهای در حال توسعه می باشد (۱). در کشور ما نیز بنا بر آمار وزارت بهداشت سرطان پس از بیماریهای قلبی عروقی و سوانح سومین علت مرگ و میر می باشد (۲). ابتلا به بیماری های سخت و مزمن، وضعیت روان شناختی ویژه ای به همراه دارد که سلامت جسمی و روانی کودکان، خانواده ها و خصوصاً مادران این کودکان را تهدید می کند. مادرانی که کودک مبتلا به سرطان دارند، با یک تجربه به ستوه آورنده در خانواده خود روبه رو می شوند (۳). آنان رویدادهای پراسترس و وضعیت های پیوسته و دنباله داری از اضطراب را تجربه می کنند (۲). اختلال اضطراب یکی از شایع ترین مشکلات سلامت روان است. اضطراب نوعی احساس دلهره از رخداد های ناگوار که با علائم جسمانی همراه می باشد خود را نشان می دهد. شیوع آن در جهان و ایران آمار بالایی را نشان می دهد چنانکه در مطالعه ای حتی در بین دانش آموزان مقطع ابتدای ۱۴/۵ درصد نشان داده شده است (۴). در مطالعه ای در ایالات متحده از هر چهار نفر یک نفر دارای ملاک تشخیصی اختلال اضطرابی است به طوری که سالانه بیش از ۲۳ میلیون نفر به آن مبتلا میشوند (۵). در سبب شناسی اضطراب به علت های مختلف از دیدگاه نظریه های روان شناختی، زیست شناختی، رفتارشناختی، ژنتیک و مبانی اجتماعی فرهنگی اشاره شده است (۳). از طرفی ظهور کرونا ویروس جدیدی که نه تنها موجب تهدید سلامت جسمانی جامعه گردید بلکه در

دو ماهنامه علمی پژوهشی طلوع بهداشت یزد

سال بیست و دوم، شماره اول، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۲

وارد شدند. با توجه به معیار ورود و خروج از ۱۲۵ مادر دارای کودکان مبتلا به سرطان و ۱۲۵ مادر دارای کودک بستری شده در بخش اطفال نمونه گیری انجام شد. معیار های ورود مادران به مطالعه داشتن رضایت شرکت در مطالعه، سن بالای ۱۸ سال، باسواد بودن (در حد سواد خواندن و نوشتن) و معیارهای خروج، عدم تمایل مادر به شرکت در مطالعه، مشکلات روانشناختی (مصرف دارو های ضد اضطراب و افسردگی، و تحت درمان روان پزشکی) در نظر گرفته شد.

پژوهشگر در ابتدا با طی مراحل قانونی و کسب اجازه جهت حضور در بیمارستان شهید صدوقی یزد برای بیماران روش کار را توضیح داده و پس از گرفتن رضایت آگاهانه و کتبی، از آن ها خواستند به پرسشنامه پاسخ دهند و در تمامی مدت با آن ها بوده تا در صورت برخورد با مشکل در تکمیل پرسشنامه یا هرگونه سئوالی به آن ها کمک نماید و نمونه گیری را تا حجم ۲۵۰ نفر (۱۲۵ نفر از هر گروه) ادامه دادند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه دو قسمتی بود. قسمت اول پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک مادران شامل سن، شغل، سطح تحصیلات و بومی بودن و اطلاعات جمعیت شناختی کودکان شامل سن، جنس، مدت زمان ابتلا به سرطان یا بیماری کودک بستری شده در بخش اطفال و نوع بیماری بود.

قسمت دوم: جهت بررسی میزان اضطراب از مقیاس اضطراب کرونا ۱۸ سوالی یا Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) اعتبار یابی شده توسط علیپور (۱۵) استفاده شد. گویه های یک تا نه علائم روانی و ۱۰ تا ۱۸ علائم جسمانی را می سنجدند. این ابزار در طیف چهار درجه ای لیکرت هرگز (صفر)، گاهی اوقات (یک)، بیشتر اوقات = ۲ و همیشه = ۳) نمره گذاری

اضطراب ناشی از کرونا در خانواده های کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری های کودکان پرداخته شده، لذا پرداختن به آن جهت استفاده از تجربیات در موارد مشابه در حال و آینده حائز اهمیت است. در کودکان مبتلا به سرطان بدلیل نوع بیماری و مصرف داروهای شیمی درمانی و بدنال آن، کاهش عملکرد سیستم ایمنی بدن، ممکن است اضطراب ناشی از بیماری کرونا در مادران آنها با سایرین متفاوت باشد. همچنین با توجه به اینکه در بسیاری از جوامع از جمله جامعه ایران، مادران در مراقبت از فرزندان بیمار خود نقش فعال تری دارند و بیشتر از مردان اختلالات اضطرابی را تجربه می کنند (۳) و با توجه به نقش مادران در پرستاری کودکان و بویژه در کودکانی که شیمی درمانی می شوند (۱۴)، این مطالعه با هدف تعیین مقایسه اضطراب کرونا در مادران دارای کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری های مراجعه کننده به بیمارستان شهید صدوقی یزد در پاندمی کووید ۱۹ انجام شد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی بود. جامعه مورد بررسی شامل مادران دارای کودکان مبتلا به سرطان مراجعه کننده به درمانگاه و بخش انکولوژی و مادران کودکان مراجعه کننده به بخش های کودکان و اورژانس اطفال بیمارستان شهید صدوقی یزد از اردیبهشت ماه تا دی ماه در سال ۱۴۰۰ می باشد. با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵٪ و با توجه به مطالعه قبلی و نیز با دقت خطای ۵٪ تعداد ۲۲۶ نمونه مورد نیاز بود که با اعمال ریزش ۱۰٪ تعداد ۲۵۰ نمونه مورد بررسی قرار گرفت (۱۴). روش نمونه گیری به صورت در دسترس بود. تمام مادرانی که دارای معیارهای ورود به مطالعه بودند به مطالعه

این مطالعه حاصل یک طرح تحقیقاتی با کد ۹۵۱۶ و مصوب کمیته ی اخلاق در پژوهش دانشگاه (IR.SSU.MEDICINE.REC.1400.064) می باشد.

یافته ها

داده های جمع آوری شده از ۲۵۰ نفر از مادران مورد مطالعه، نشان داد. بر طبق جدول ۱ میانگین مدت زمان ابتلا کودک به سرطان بر حسب ماه (۱۳/۵۲±۱۴/۶۵) بود.

با توجه به آزمون تی تست اختلاف معناداری از نظر سن مادران در دو گروه مورد بررسی مشاهده نشد اما از نظر سن کودکان اختلاف معناداری وجود داشت و سن کودکان در گروه سایر بیماری ها بیشتر بود. کودکان در دو گروه مورد بررسی از لحاظ بومی و غیر بومی بودن اختلافی معناداری نداشتند. دو گروه کودکان مورد مطالعه از نظر جنسیت اختلاف معناداری دیده نشد.

براساس داده های جدول ۲ اکثریت کودکان به لوسمی لنفوسیتی حاد (ALL) (۴۶/۸٪) مبتلا بودند. کمترین نوع سرطان (درصد ۰/۸) رابدو سارکوما بود.

براساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۳، تعداد ۱۷ نفر (۱۳/۵٪) از مادر دارای کودک مبتلا به سرطان بی سواد و ۷۵ نفر (۵۹/۵٪) دیپلم و ۳ نفر (۲/۴٪) تحصیلاتی بالاتر از فوق لیسانس داشتند.

تفاوت معناداری بین سطح تحصیلات مادران و نوع بیماری (سرطان یا سایر بیماری های کودکان) دیده نشد. براساس جدول شماره ۴ میانگین نمره اضطراب کرونا در مادران کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری ها در بخش های مختلف بیمارستان تفاوت معناداری را نشان نداد.

نمره ای که افراد پاسخ دهنده در این پرسشنامه کسب کردند بین صفر تا ۵۴ است و نمرات بالا در این پرسشنامه نشان دهنده سطح بالاتری از اضطراب در افراد است.

شدت اضطراب کرونا به صورت زیر محاسبه گردید: علائم روانی (۰-۵، خفیف، ۶-۱۹، متوسط، ۲۰-۲۷، شدید)، علائم جسمانی (۰-۱، خفیف، ۲-۹، متوسط، ۱۰-۲۷، شدید)، کل پرسشنامه (۰-۱۶، خفیف، ۱۷-۲۹، متوسط و ۳۰-۵۴، شدید) پایایی این پرسشنامه با ضریب آلفای کرونباخ برای علائم روانی ۰/۸۷ و برای علائم جسمانی ۰/۸۶ و برای کل پرسشنامه ۰/۹۱ بررسی گردید. نمره کل شدت اضطراب کرونا به سه دامنه عدم اضطراب یا خفیف، متوسط و شدید تقسیم شد.

بررسی روایی وابسته همبستگی به ملاک این پرسشنامه از همبسته کردن این ابزار با پرسشنامه GHQ-28 استفاده شد که نتایج نشان داد همبستگی پرسشنامه اضطراب کرونا با نمره کل پرسشنامه GHQ-28 و مؤلفه اضطراب، نشانه های جسمانی، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی به ترتیب برابر با ۰/۴۸۳، ۰/۴۱۸، ۰/۳۳۳ و ۰/۲۶۹ است. کلیه این ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنا دار بود. لذا پرسشنامه اضطراب کرونا از اعتبار و روایی مطلوبی برخوردار بوده و می توان از آن به عنوان یک ابزار علمی و معتبر برای سنجش اضطراب کرونا و ویروس استفاده نمود (۱۵). داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ و با سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد بررسی و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از آزمون و شاخص های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (t-test، کای دو) استفاده شد. سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار سن مادر و کودک و مدت زمان ابتلا به سرطان

انحراف معیار	میانگین	max	min	تعداد	
۷/۰۴	۳۴/۶۹	۴۸/۰۰	۲۰/۰۰	۱۲۶	سن مادر
۴۵/۴۵	۶۵/۴۶	۲۳۰/۰۰	۵/۰۰	۱۲۵	سن کودک به ماه
۱۳/۵۲	۱۴/۶۵	۵۴/۰۰	۱/۰۰	۱۲۰	مدت زمان ابتلا به ماه

جدول ۲: توزیع فراوانی نوع سرطان در کودکان مورد مطالعه

نوع سرطان	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
لوسمی لنفوسیتی حاد (ALL)	۵۹	۴۶/۸	۵۰/۹
لوسمی حاد میلوئیدی	۲۰	۱۵/۹	۶۸/۱
نوروبلاستم	۱۷	۱۳/۵	۲۸/۸
لنفوم	۹	۷/۱	۹۰/۵
تومور	۱۰	۷/۹	۹۹/۱
رابدو سارکوما	۱	۰/۸	۱۰۰/۰

جدول ۳: مقایسه سطح تحصیلات مادران در دو گروه مورد مطالعه

بخش	بی سواد	دیپلم	لیسانس	لیسانس		P
				بالتر	کل	
آنکولوژی	۱۷	۷۵	۲۴	۷	۱۲۶	۰/۲۳۱
درصد	۱۳/۵	۵۹/۵	۱۹/۰	۵/۶	۲/۴	
اطفال	۲۶	۷۷	۱۴	۶	۱۲۴	۰/۱۶
درصد	۲۱/۰	۶۲/۱	۱۱/۳	۴/۸	۰/۸	
کل	۴۳	۱۵۲	۳۸	۱۳	۲۵۰	
درصد	۱۷/۲	۶۰/۸	۱۵/۲	۵/۲	۱/۶	

جدول ۴: مقایسه میانگین نمره اضطراب کرونا از ۱۰۰ در مادران کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری‌ها

گروه	فراوانی	میانگین و انحراف معیار اضطراب کرونا	P
آنکولوژی	۱۲۶	۳۶/۳۶±۱۱/۱۶	۰/۱۶
اطفال	۱۲۴	۳۴/۶۵±۱۰/۸۲	

بحث و نتیجه گیری

هدف از مطالعه ی حاضر مقایسه اضطراب کرونا در مادران دارای کودکان مبتلا به سرطان و سایر بیماری ها مراجعه کننده به بیمارستان شهید صدوقی یزد در پاندمی کووید ۱۹ بود. یافته ها نشان داد که بطور کلی میانگین اضطراب مادران در هر دو گروه بالا (بیشتر از ۳۰ از ۵۴) بوده ولی اختلاف معناداری از نظر نمره اضطراب کرونا بین آنها وجود نداشت. تاثیر بیماری کرونا بر افزایش اضطراب مادران در مطالعه میری هم دیده شد، هرچند با برخی راهکارها می توان از این اضطراب مادران کاست (۱۶). لازم به ذکر است که هنگام نمونه گیری به دلیل کمبود جا و امکانات برای بیماران مبتلا به کووید ۱۹، بخش انکولوژی کودکان با بخش کودکان مبتلا به سایر بیماری های مزمن ادغام شد که شاید دلیل معنی دار نشدن اضطراب مادران در دو گروه ارتباط نزدیک آنها باشد و احتمالاً شرایط موجود سبب چنین نتیجه ای گردیده است. همچنین نمره ی اضطراب مادران دو گروه مورد مطالعه بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی (جنس، بومی بودن، سطح تحصیلات مادران) معنی دار نبود. البته شاید بتوان سطح بالای اضطراب در مادران دارای فرزند با سایر بیماری ها مانند مادران با فرزند دارای بیماری سرطان بودند را به دلیل شرایط سخت کرونایی بیمارستان دانست و به همین دلیل تفاوت معناداری بین اضطراب دو گروه از مادران دیده نشد. بائو و همکاران در مطالعه ی خود بیان می دارند که شیوع گسترده ی بیماری کووید ۱۹ با پریشانی روانشناختی و نشانه های بیماری روانی مانند اضطراب همراه است (۱۷) و خطر بیماری های روانی را در دو گروه افراد مبتلا و سالم بالا می برد (۱۸).

دو ماهنامه علمی پژوهشی طلوع بهداشت یزد

در این رابطه ویندگارد و بنروس پیامدهای روانشناختی همه گیری کرونا در گروههای مختلف افراد مبتلا و جمعیت عمومی را بررسی کردند. نتایج بیان کننده سطح بالای علائم استرس پس از سانحه و علائم افسردگی و اضطراب در افراد مبتلا و نزدیکان آنها و وخیم تر شدن علائم روانپزشکی در مقایسه با قبل از کرونا بود (۱۹).

اضطراب مبتلا شدن به کرونا بر سلامت روان افراد تاثیر منفی دارد. در این مطالعه مادران در هر دو گروه دارای اضطراب بالایی بودند. این یافته با مطالعه ی علیزاده فرد و صفاری نیا، که پرسشنامه میزان اضطراب دوره کرونا را با سلامت روان بیماران قلبی سنجیده اند همخوانی داشت (۱۳) شانگ و همکاران، لی و همکاران و دوان و همکاران (۲۲-۲۰) مبنی بر تاثیرگذاری کووید ۱۹ بر اضطراب و سلامت روان در بین مردم چین در گروه های مختلف سنجیده بودند، همخوانی داشت.

ارزیابی سطح اضطراب ناشی از کووید ۱۹ در ایران بیان کننده ی شیوع اضطراب است و نشان می دهد که این اضطراب در بین زنان و گروه سنی ۴۰-۲۱ سال و افرادی که دست کم یکی از اعضای خانواده، بستگان یا دوستان آنها به کووید مبتلا شده بودند به طور چشمگیری بالاتر بوده است (۲۳).

هر چند در ماه های اخیر البته بعد از اینکه داده های مطالعه حاضر جمع آوری گردید با افزایش واکسیناسیون و بهبود نسبی کرونا نیازمند پژوهش های تکمیلی هستیم اما در دوره انجام مطالعه، به نظر می رسد عواملی مثل ترس از بیماری، مشکلات مالی ناشی از قرنطینه خانگی، بیکاری موقت یا دائم، محدود شدن ارتباطات اجتماعی، مبهم بودن زمان پایان یافتن پاندمی و ترس از آینده از جمله عواملی باشند که موجب استرس والدین

سال بیست و دوم، شماره اول، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۲

از محدودیت های مطالعه حاضر می توان گفت، یافته های این مطالعه به روش نمونه گیری دردسترس و در شهر یزد حاصل شده لذا باید در تعمیم نتایج محتاط بود.

با توجه به این که یافته های پژوهش براساس پرسشنامه کسب شده است، امکان سوگیری در پاسخ ها وجود دارد که با حضور پژوهشگران هنگام تکمیل پرسشنامه و پاسخ به سوالات احتمالی مادران در این زمینه، کاهش یافت. عدم کنترل متغیرهایی مانند ویژگی های شخصیتی افراد، عوامل اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی خانواده ها از دیگر محدودیت های این پژوهش بود.

از لحاظ بازه ی زمانی، این مطالعه تقریباً در اوایل خیزش موج ابتلا به کووید ۱۹ انجام شد که با طولانی شدن شرایط و مزمن بودن بیماری کودکان، ممکن است اضطراب مادران تغییر کند. لذا لازم است در مطالعات آتی به این موضوع پرداخته شود.

همچنین پیشنهاد می شود مداخلات پیشگیرانه و درمانی در رابطه با اضطراب مادرانی که کودک مبتلا به سرطان و سایر بیماری های مزمن دارند توسط برنامه ریزان و سیاست گذاران انجام شود و در مطالعات آینده، نقش عوامل مداخله گر دیگر مانند امیدواری و تاب آوری که با اضطراب دچار شدن به کووید ۱۹ رابطه ی نزدیکی دارند، بررسی شود.

تضاد منافع

هیچگونه تعارض منافع از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تقدیر و تشکر

از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد برای حمایت مالی و از ریاست محترم و اعضای محترم شورای پژوهشی مرکز تحقیقات انکولوژی

کودکان بیمار شدند (۲۴). در تبیین یافته های این پژوهش مبنی بر وجود اضطراب بالا در مادران کودکان بیمار می توان بیان داشت از آنجا که مادران نسبت به ویروس کرونا و خطرات آن احساس اضطراب زیاد و مداوم دارند، با وسواس فکری عملی بیشتری با آلودگی های محیطی درگیر می شوند، لذا همواره در نوعی احساس تنش، فشار عصبی، احساس عدم کنترل بر محیط و انتظار مداوم خطر ابتلا به کووید ۱۹ به سر می برند.

همچنین مادران همواره نوعی دل مشغولی برای جلوگیری از انتقال این بیماری دارند و اغلب وقت زیادی را برای شست و شو و ضد عفونی کردن وسایل خود و وسایل اطرافیان خود صرف می کنند.

توجه به اضطراب والدین بویژه مادران ضرورت دارد زیرا در غیر این صورت می تواند آثار منفی فراوانی بر سلامت روانی مادران داشته باشد. در این زمینه روانشناسان می توانند آموزش خانواده ها را مد نظر قرار داده و با بهبود تعاملات افراد خانواده در ایام قرنطینه، موجبات تقویت روابط خانوادگی و کاهش مشکلات روانی اعضای خانواده را فراهم آورند (۲۵). در مطالعه بتاچاریا و همکاران (۲۰۱۶) در خصوص افسردگی و اضطراب در مادران کودکان مبتلا به سرطان و نحوه مقابله آنها با بیماری مشخص شد که مادران عمدتاً از رفتارهای مقابله ای استفاده می کردند که شامل زندگی خانوادگی، روابط خانوادگی و زندگی والدین در مورد کودک مبتلا بود (۲۶). در مطالعه دیگری بازم میانگین نمره اضطراب مادران با میانگین نمره میزان پرخاشگری فرزند خردسال در دوران کرونا معنادار نشان داده شد (۲۵).

قدردانی می گردد. همچنین از مادران و پرسنل محترم و عزیزی که پژوهشگران را یاری نمودند، سپاسگزاری می شود.

References

- 1-Mousarezaei Amir EA, Karimian J. The association of quality of life with cancer characteristics and demographic data in cancer patients. *Journal of Health System Research*. 2012;8(4):650-62.
- 2-Hoseini Ghomi T, Salimi Bajestani H. Effectiveness of Resilience Training on Stress of Mothers Whose Children, Suffer from Cancer in Imam Khomeini Hospital of Tehran T. Hosseini Ghomi*/H. Salimi Bajestani*. *Quarterly journal of health psychology*. 2013;1(4):97-109.
- 3-Karimi R, Taghavi Larijani T, Mehran A ,Ghaljaei F. Association between adolescent girls anxiety and parental style of control. *Hayat*. 2006;11(4):83-7.
- 4-Zolfaghari A, Elahi T. Children's level of anxiety in relation to their level of awareness and attitude towards corona virus based on the health belief model and the level of stress, anxiety and depression of mothers. *Journal of Research in Psychological Health*. 2020;14(1):40-55.
- 5-Ezazi BE, Ghadampour S, Moradi SA, Ghazbanzadeh R. Predicting corona anxiety based on cognitive emotion regulation strategies, health hardiness and death anxiety in diabetic patients. 2020.
- 6-Buheji M, Jahrami H, Dhahi A. Minimising stress exposure during pandemics similar to COVID-19. *International Journal of Psychology and Behavioral Sciences*. 2020;10(1):9-16.
- 7-Kaspers GJL. COVID-19: how will this impact children with cancer, now and in the future? *Expert Review of Anticancer Therapy*. 2020;20(7):527-9
- 8-De Rojas T, Pérez-Martínez A, Cela E, Baragaño M, Galán V, Mata C, et al. COVID-19 infection in children and adolescents with cancer in Madrid. *Pediatric blood & cancer*. 2020.
- 9-Omran ES, Eynkhah F. Skilled higher education in the time of Corona: challenges, policies and actions. *Rahyaft journal*. 2020;30(80):17-31.
- 10-Saffarinia M. The prediction of mental health based on the anxiety and the social cohesion that caused by Coronavirus. *Quarterly Social Psychology Research*. 2020;9(36):129-41.

- 11-Amiri Y, Khademi N, Khafri FZ, Akbari Z, Jangjoo R. The Impact of Corona Outbreak on Virtual Education Policy in Iranian Universities. *Journal of Social, Humanity, and Education*. 2022;3(1):1-15.
- 12-Irani M. Review on the symptoms, transmission, therapeutics options and control the spread of the disease of COVID-19. *Alborz University Medical Journal*. 2020;9(2):171.۸۰-
- 13-Alizadeh Fard S, Saffarinia M. Predicting mental health based on anxiety and social correlation due to coronary heart disease. *Social Psychology Research*. 2020;9(36):129-41.
- 14-Habibi A, Savadpour MT. Spiritual well-being in cancer patients under chemotherapy. *Journal of health and care*. 2011;13(3):0
- 15-Alipour A, Ghadami A, Alipour Z, Abdollahzadeh H. Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. *Quarterly Journal of Health Psychology*. 2020;8(32):16.75-3.
- 16-Miri S, Neyazi M, Bayani FK, Arani. Assessing the State of Happiness and Resilience of Mothers in the Face of Corona Anxiety. *Quarterly Journal of Social Development and Welfare Planning*. 2022;13(52):275-301.
- 17-Bao Y, Sun Y, Meng S, Shi J, Lu L. 2019-nCoV epidemic: address mental health care to empower society. *The lancet*. 2020;395(10224): 37-8.
- 18-Khan S, Siddique R, Bai Q, Liu Y, Xue M, Nabi G, et al. Coronaviruses disease 2019 (COVID-19):causative agent, mental health concerns, and potential management options. *Journal of infection and public health*. 2020;13(12):1840-4.
- 19-Vindegaard N, Benros ME. COVID-19 pandemic and mental health consequences: Systematic review of the current evidence. *Brain, behavior, and immunity*. 2020;89:531-42.
- 20-Lee SA, Mathis AA, Jobe MC, Pappalardo EA. Clinically significant fear and anxiety of COVID-19: A psychometric examination of the Coronavirus Anxiety Scale. *Psychiatry research*. 2020;290:113112.

- 21-Zhang Y, Ma ZF. Impact of the COVID-19 pandemic on mental health and quality of life among local residents in Liaoning Province, China: A cross-sectional study. *International journal of environmental research and public health*. 2020;17(7):2381.
- 22-Duan H, Yan L, Ding X, Gan Y, Kohn N, Wu J. Impact of the COVID-19 pandemic on mental health in the general Chinese population: Changes, predictors and psychosocial correlates. *Psychiatry research*. 2020;293:113396.
- 23-Nikoogoftar M, Dousti M. The Role of Corona Anxiety on Mental Health and Quality of Life Mediated by Hope. *Positive Psychology Research*. 2021;7(4):25-40.
- 24-Rezaei S, Sameni Toosarvandani A, Zebardast A. Effect of COVID-19-induced Home Quarantine on Parental Stress and its Relationship With Anxiety and Depression Among Children in Guilan Province. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2020;26(3):280-93.
- 25-Shirzadi P, Shirazi NA, Lashkami ZA. Relationship between Corona Anxiety in Mothers and Parent-Child Interaction and Children's Aggression during Quarantine Days. 2020.
- 26-Bhattacharya K, Pal S, Acharyya R, Dasgupta G, Guha P, Datta A. Depression and anxiety in mothers of children with cancer and how they cope with it: a cross-sectional study in eastern India. *ASEAN Journal of Psychiatry*. 2015;17(1):1-8.